

Міністерство внутрішніх справ України
Львівський державний університет внутрішніх справ
Центр післядипломної освіти, дистанційного та заочного навчання

Кафедра інформаційного та аналітичного забезпечення діяльності
правоохоронних органів

КЕЙС
заняття на тему
«Захист персональних даних. Чутлива інформація та
доступ до неї. Порядок надання інформації щодо осіб, які
утримуються в ІТТ»

Підвищення кваліфікації (короткострокове, 2 дні)
поліцейських ізоляторів тимчасового тримання

Інформація про
викладача:
к.т.н., доцент ЗАЧЕК
Олег Ігорович
0962102685

Тема
«Захист персональних даних. Чутлива інформація та доступ до неї. Порядок надання інформації щодо осіб, які утримуються в ІТТ»

Годин на тему – 2
Занять – 1 (2 академічні години)

Навчальна мета: формування поняттєво-категоріального апарату з відповідної теми лекції, а також систематизованих стійких знань слухачів про захист персональних даних, чутливу інформацію та доступ до неї, а також формування знань про порядок надання інформації щодо осіб, які утримуються в ІТТ.

Міжтематичні зв'язки: права людини; професійна етика працівників правоохоронних органів та її основи; толерантність та недискримінація в роботі поліцейського; корупція: поняття, запобігання та відповідальність; базові права осіб, які утримуються в ІТТ та механізми їх реалізації; цілі та завдання інформаційної підсистеми «Custody records», її структура та контент; роль відеоконтролю в діяльності ізоляторів тимчасового тримання; правила та обмеження в застосуванні відеоспостереження.

План лекції

1. Захист персональних даних. Чутлива інформація та доступ до неї.
2. Порядок надання інформації щодо осіб, які утримуються в ІТТ. Ризики, пов'язані з обробкою даних про стан здоров'я, як одного з видів чутливих даних.
3. Вимоги законів щодо обробки персональних даних та інформації, що містить лікарську таємницю.

1. Захист персональних даних. Чутлива інформація та доступ до неї

До чутливих даних, з якими мають справу працівники ІТТ, насамперед віднесено медичні дані. У Рекомендаціях Комітету міністрів Ради Європи R (97)5 від 13.02.1997 р. щодо захисту медичних даних закріплено, що медичні дані – це всі особисті дані особи про стан здоров'я фізичної особи, а також дані, які чітко та тісно пов'язані з даними про стан здоров'я і генетичними даними. Безпідставне надання третім особам, зокрема, інформації щодо зараження ВІЛ чи іншою невиліковною хворобою затриманого може призвести до тяжких наслідків.

До персональних даних, обробка яких є чутливою, належать відомості про расове, етнічне та національне походження, політичні, релігійні або світоглядні переконання, членство в політичних партіях та або організаціях, професійних спілках, релігійних організаціях чи в громадських організаціях

світоглядної спрямованості, стан здоров'я, статеве життя, біометричні дані, генетичні дані, місцеперебування та або шляхи пересування особи, факт притягнення до адміністративної чи кримінальної відповідальності, застосування щодо особи заходів у межах досудового розслідування та заходів, передбачених Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність», вчинення щодо особи тих чи інших видів насильства. До чутливих даних також відносяться відеозаписи з камер спостереження, які встановлені в ІТТ. Порядок обробки та надання третім особам цієї інформації встановлений законодавством.

Приватна та чутлива інформація може бути передана третім особам лише за наявності (в сукупності):

1. повноважень;
2. законних підстав;
3. обґрунтованої мети;
4. у спосіб, передбачений законом.

Для отримання відео та аудіо даних не достатньо мати повноваження, має бути обґрунтована (!) мета та чітка процедура здійснення певних дій.

Інспектор у своїй роботі може надавати інформацію з обмеженим доступом, зокрема чутливі дані третім особам. Насамперед йдеться про надання інформації органам контролю та нагляду.

Наприклад, надаючи чутливі дані з медичної картки клієнта, інспектор має пересвідчитися, що запит на цей вид даних є законним: запит сформовано відповідальною особою, яка має повноваження запитувати інформацію з електронної бази, відповідальна особа має законні підстави отримати чутливі дані (наприклад, це адвокат або прокурор, які ведуть справу вашого клієнта), у запиті обґрунтовується мета отримання чутливих даних.

2. Порядок надання інформації щодо осіб, які утримуються в ІТТ.

Ризики, пов'язані з обробкою даних про стан здоров'я, як одного з видів чутливих даних

Стан здоров'я особи – медична інформація про особу, що містить не лише свідчення про стан здоров'я, а й про історію її хвороби, про запропоновані дослідження і лікувальні заходи, прогноз можливого розвитку захворювання, у тому числі і про наявність ризику для життя і здоров'я (Роз'яснення основних положень Порядку повідомлення Уповноваженого щодо визначення обробки персональних даних, яка становить особливий ризик для прав і свобод суб'єктів персональних даних Уповноваженого з прав людини від 08.01.2014 р.)

Персональні дані, які стосуються стану здоров'я особи, а також статевого життя, генетичних і біометричних даних віднесено до персональних даних, обробка яких становить особливий ризик для прав і свобод, тобто вважатиметься чутливою.

Порядок обробки чутливих даних

Під час здійснення своїх обов'язків, а також під час заповнення розділів «Медична карта» та «Анкета» інспектором, у тому числі здійснюється обробка чутливих даних, зокрема відомостей про стан здоров'я особи, доставленої до ІТТ.

Джерелом отримання зазначених даних для інспектора є:

1. Пакет документів, отриманий від конвою.
2. Консультаційний висновок та інша первинна медична документація лікаря-спеціаліста, або лікаря бригади ШМД.
3. Відповіді на питання медичного характеру, отримані під час інтерв'ювання затриманого.

Інформація про стан здоров'я затриманих є за своїм правовим режимом конфіденційною та повинна міститися у документах, доступних тільки для медичних працівників, або для інших осіб, на яких поширюється обов'язок збереження лікарської таємниці (приміром, інспекторів).

Інформація про стан здоров'я затриманих надається інспектором третім особам, уповноваженим законодавством на отримання таких даних, що необхідні для лікування та догляду за пацієнтами, а також для забезпечення життя і здоров'я інших затриманих осіб.

Інформація про стан здоров'я затриманих, які перебувають у невідкладному стані, повинна бути невідкладно надана інспектором адміністрації ІТТ, уповноваженій законодавством для вжиття заходів з надання медичної допомоги таким особам.

Під час обробки чутливої інформації інспектор повинен дотримуватися вимог законів та інших нормативно-правових актів, які регламентують роботу, пов'язану з обробкою персональних даних та інформацією, що містить лікарську таємницю (зокрема, Законів України «Про захист персональних даних», «Основи законодавства України про охорону здоров'я», «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ», «Про захист населення від інфекційних хвороб», «Про протидію захворюванню на туберкульоз» та ін.), зокрема наступних вимог.

3. Вимоги законів щодо обробки персональних даних та інформації, що містить лікарську таємницю

1. Дотримання режиму конфіденційності

Інспектор без явної необхідності та без достатніх правових підстав не має права поширювати, передавати та допускати розголошення у будь-який спосіб інформації (персональних даних, зокрема про стан здоров'я особи), яка стала йому відома в процесі виконання обов'язків, за виключенням осіб, які за своїми функціональними обов'язками мають право доступу до такої інформації або яким вона необхідна для виконання покладених на них повноважень.

Тобто, за наявності достатніх підстав така інформація може бути надана:

- 1) лікарям бригади швидкої медичної допомоги;

2) лікарям-спеціалістам інших закладів охорони здоров'я (винятково у зв'язку з необхідністю надання медичної допомоги особі в обсязі, необхідному для кожного конкретного випадку);

3) керівництву або іншим уповноваженим особам-працівникам ІТТ, які надали письмове зобов'язання про нерозголошення персональних даних і лише в обсязі, необхідному для виконання покладених на них обов'язків;

4) на відповідні запити органів державної влади і органів місцевого самоврядування, на виконання своїх повноважень, передбачених законом, зокрема, органів досудового розслідування, органів прокуратури, суду, а також на запити адвоката, при цьому запити мають бути оформлені в установленому законом порядку;

5) іншим третім особам – лише за рішенням суду (!) в установлених законом випадках.

ВАЖЛИВО!

Відповідно до вимог законодавства про захист персональних даних, ведеться облік операцій, пов'язаних з обробкою персональних даних та доступом до них.

Кожний випадок поширення інформації повинен бути обов'язково зафіксований інспектором в електронній базі.

Обов'язковими до заповнення є усі поля:

1. ПІБ, посада та повноваження особи, яка отримала інформацію;
2. Сканована копія запиту (інспектор сканує запит і завантажує документ в електронну базу);
3. Які саме відомості запитують;
4. Результат (задоволено чи відмовлено в отриманні звіту);
5. Дата друку звіту;
6. За умови відсутності достатніх підстав для надання звіту, зазначається причина відмови.

Інспектор, розглядаючи запити, повинен розмежовувати випадки, коли медична інформація запитується для виконання/реалізації трудових обов'язків (наприклад, при здійсненні службової перевірки) і запитувачі виступають роботодавцями, а коли – виконують службові обов'язки (наприклад, проводять досудове розслідування). Відтак, у першому випадку інспектор, надаючи медичну інформацію про затриманого, порушуватиме чинне законодавство України, зокрема ст. 286 Цивільного кодексу України, ст. 39 -1 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», а в другому – діятиме правомірно, незалежно від волі клієнта чи його законних представників.

2.Забезпечення заходів щодо захисту персональних даних від випадкових втрати або знищення, від незаконної обробки, у тому числі незаконного знищення чи доступу до персональних даних:

- 1) не передавати право/можливість доступу електронної бази та отримання відомостей з неї третім особам, у тому числі під власним обліковим записом;

2) не використовувати персональні дані особи, зокрема інформацію про стан здоров'я, отриману з електронної бази або з інших джерел для будь-яких інших цілей чи діяльності, крім діяльності, пов'язаної з безпосереднім виконанням функціональних обов'язків, у тому числі після завершення виконання службових обов'язків;

3) невідкладно доповідати уповноваженим особам/ керівництву ІТТ про:

- факти умисного або неумисного/випадкового розголошення персональних даних, зокрема інформації про стан здоров'я;
- спроби сторонніх осіб у будь-який спосіб отримати від нього персональні дані, в тому числі інформацію про стан здоров'я;
- компрометацію або втрату логіну та паролю доступу до ІП «ІТТ-CR»;
- випадкові та/або помилкові дії, що можуть призвести до втрати, зміни, поширення, розголошення персональних даних.

3. Порядок обробки інформації про ВІЛ-інфікованих

Інформацію щодо наявності в затриманій особі ВІЛ-інфекції інспектор може отримати безпосередньо від самого затриманого під час інтерв'ювання, з медичних документів, які наявні при затриманому, або через суд.

Передача відомостей про наявність в особи ВІЛ-інфекції допускається:

1. Самому затриманому, що живе з ВІЛ, який звернеться до інспектора з відповідним проханням у письмовій формі;
2. Іншим медичним працівникам та закладам охорони здоров'я – виключно за наявності усвідомленої інформованої згоди людини, яка живе з ВІЛ, на передачу таких відомостей, наданої в письмовому вигляді, і лише для цілей, пов'язаних з лікуванням хвороб, зумовлених ВІЛ, та у разі, якщо поінформованість лікаря щодо ВІЛ-статусу пацієнта має істотне значення для його лікування;
3. Іншим третім особам – лише за рішенням суду в установлених законом випадках.

Відомості про наявність в особи ВІЛ-інфекції є конфіденційними та становлять лікарську таємницю.

Інспектори, яким відома така інформація, зобов'язані вживати необхідних заходів для забезпечення належного зберігання конфіденційної інформації про людей, які живуть з ВІЛ, та захисту такої інформації від розголошення та розкриття третім особам.

Інформація щодо наявності в затриманого ВІЛ-інфекції надається інспектором керівнику ІТТ (або особі, яка виконує такі функції) або черговому по ІТТ для своєчасного та ефективного лікування затриманого.

При розголошенні такої інформації інспектор має виходити з поваги до права на особисте життя здоров'я та прав і свобод інших осіб. Отримана інформація повинна зберігатись усіма особами, які отримали інформацію про ВІЛ-позитивний статус затриманого з огляду на виконання професійних чи службових або трудових обов'язків, у таємниці.

На особовій справі, камері або документах затриманого не повинно бути жодних позначок, ярликів, штампів або інших видимих знаків, що вказують на наявність у нього ВІЛ-інфекції.

ПАМ'ЯТАЙТЕ!

I. Усі затримані мають право на медичну допомогу, зокрема профілактику, без будь-якої дискримінації!

II. Усі затримані мають право на доступ до своїх персональних даних, у тому числі чутливих даних, які обробляються інспекторами з використанням електронної бази.

Для отримання такої інформації затримана особа має подати письмовий запит інспектору щодо доступу до своїх персональних даних на підставі ст. 16 Закону України «Про захист персональних даних».

Затримана особа в запиті має зазначити лише прізвище, ім'я та по батькові, місце проживання (місце перебування) і реквізити документа, що посвідчує затриману особу, яка подає запит.

ВИСНОВКИ

Кожна людина має право на повагу до особистого та сімейного життя – його часто називають правом на приватність. Поліція, виконуючи покладені на неї завдання, має справу з інформацією з обмеженим доступом. Це може бути службова інформація, а можуть бути чутливі (вразливі) персональні дані, безпідставне розголошення яких може призвести для тяжких наслідків.

Безпідставне поширення («витік») таких даних може нанести шкоду особистому життю людини та автоматично тягне за собою відповідальність інспектора та персоналу ІТТ.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

I. Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI. Відомості Верховної Ради України. 2010. № 34. Ст. 481
3. Про інформацію: Закон України від 02.10.1996 р. № 2657-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 48. ст. 650.
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
5. Про попереднє ув'язнення: Закон України від 30.06.1993 № 3352-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3352-12>.
6. Про затвердження Правил забезпечення захисту інформації в інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних системах: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.03.2006 № 373. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. Про затвердження Правил внутрішнього розпорядку в ізоляторах тимчасового тримання органів внутрішніх справ України: Наказ МВС України від 02.12.2008 № 638. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0137-09>.

II. Спеціальна література:

1. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. Права людини і професійні стандарти для працівників правоохоронних органів в документах міжнародних організацій. К.: Сфера, 2002. С. 9 – 12.
2. Конвенція про захист прав людини і основних свобод від 4 листопада 1950 року. Забезпечення прав людини. Хрестоматія. К.– Х., 2005. С. 61–65.
3. Методичні рекомендації для інспекторів з дотримання прав людини в ІТТ. URL: https://ulaf.org.ua/wp-content/uploads/2020/01/%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%BA_%D1%96%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80_%D0%86%D0%A2%D0%A2.pdf.

III. Інформаційні ресурси:

1. Офіційний веб-сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua
3. Урядовий портал. Єдиний веб-потал органів виконавчої влади. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>
4. Офіційний веб-потал Міністерства внутрішніх справ України. URL: <http://www.mvs.gov.ua/>
5. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. URL: <http://www.minjust.gov.ua/>
6. Офіційний веб-потал Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua/>

7. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)». URL: <http://www.nau.ua/>

8. Вікіпедія Вільна енциклопедія. URL: <http://uk.wikipedia.org>
Електронна бібліотека Львівського державного університету внутрішніх справ. URL: <http://www.lvduvs.edu.ua>